

Bijlage HAVO
2014

tijdvak 2

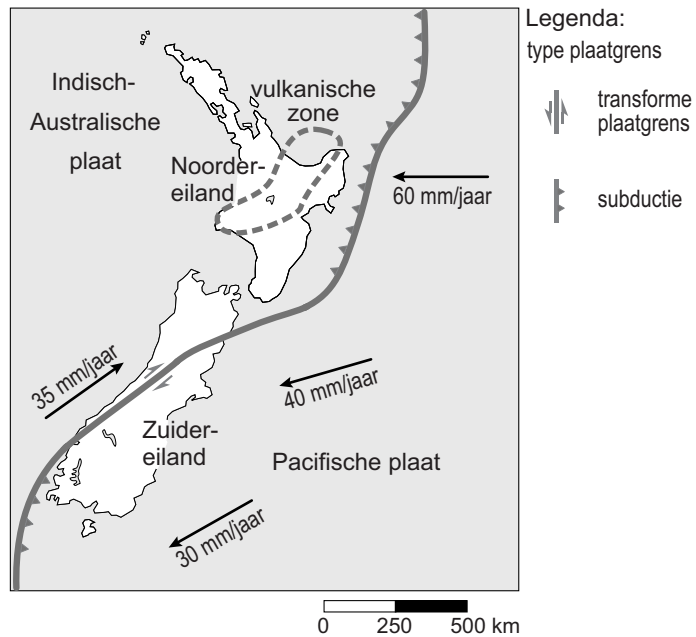
aardrijkskunde

Bronnenboekje

Opgave 3 – Schuivende platen in Nieuw-Zeeland

bron 1

Platentektoniek in en rondom Nieuw-Zeeland

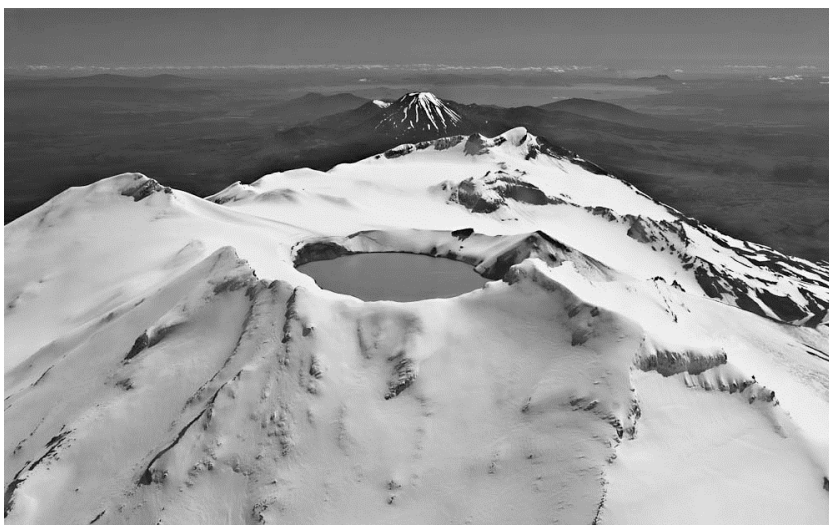

vrij naar: www.gns.cri.nz

bron 2

Drie bergen in Nieuw-Zeeland

foto a

foto b

foto c

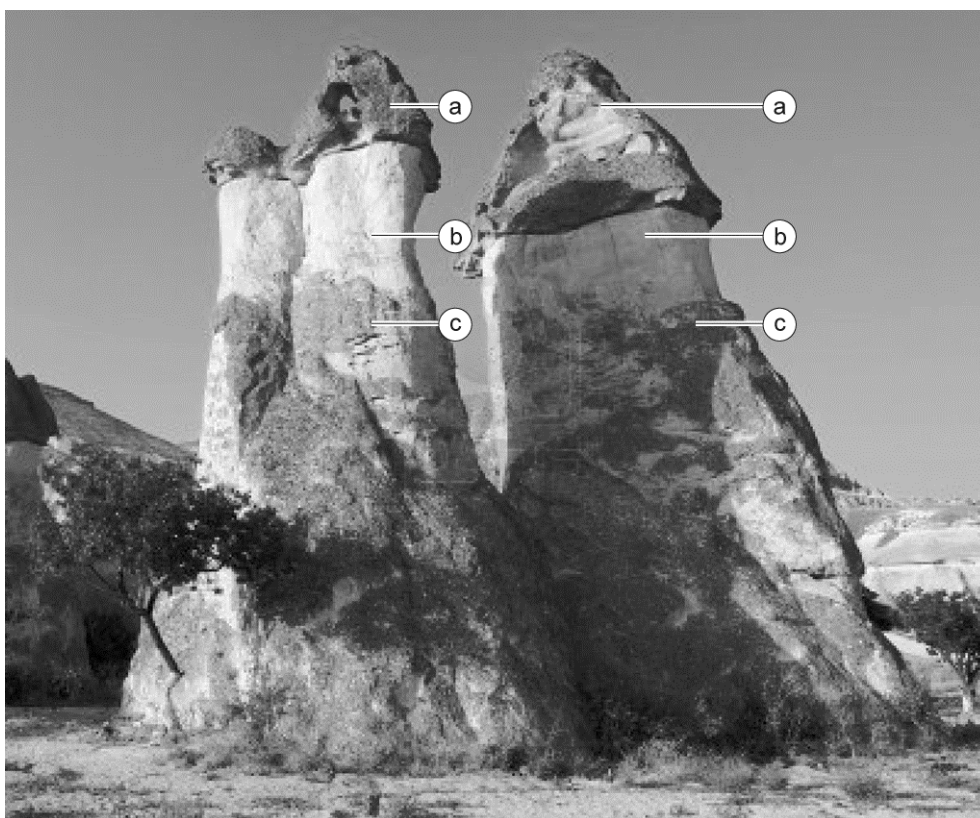

*bron foto a: www.newzealandphoto.info
bron foto b: <http://commons.wikipedia.com>
bron foto c: www.waymarking.com*

Opgave 4 – Cappadocië

bron 1

‘Schoorstenen’ in Cappadocië

bron: <http://us.123rf.com>

Opgave 6 – Migranten in Zuid-Sumatra

---

bron 1

Het deelgebied Lampung

Lampung is een deelgebied in het zuiden van het eiland Sumatra. Er wonen ruim 7.500.000 mensen in een gebied dat ongeveer zo groot is als Nederland. Driekwart van de bevolking stamt af van migranten uit Java, Madura en Bali. De oorspronkelijke bevolking van Lampung vormt nu een minderheid. Al vanaf het eerste begin zijn er spanningen tussen de oorspronkelijke bevolking en de nieuwe bewoners. Vooral de migranten uit Bali, die hun agrarische bestaan op Bali verruilden voor het werk op grote commerciële landbouwbedrijven in Lampung, zijn het doelwit van de oorspronkelijke bewoners.

bron: Cito

bron 2

Oorspronkelijke bevolking van Lampung wil ‘de Balinezen’ weg hebben

Op 29 en 30 oktober 2012 waren er ernstige ongeregelde heden in het dorp Balinuraga in de meest zuidoostelijke punt van het deelgebied Lampung. Er vielen twaalf doden, tientallen gewonden en tientallen huizen werden verwoest.

Een groep oorspronkelijke bewoners van Lampung is van mening dat de Balinese transmigranten in Balinuraga moeten worden gedwongen te verhuizen naar verder weg gelegen gebieden.

Deskundigen geven aan dat de spanningen te maken hebben met het feit dat de transmigranten vaak economisch succesvoller zijn dan de oorspronkelijke bewoners van Lampung. Vanuit de oorspronkelijke bewoners worden echter vaak andere verschillen aangegrepen om de onvrede te uiten.

vrij naar: Jakarta Post, 6 november 2012

Opgave 7 – Water in Rotterdam

---

bron 1

Groene daken in Rotterdam

Groene daken zijn platte of hellende daken met begroeiing die bestaat uit vetplantjes, kruiden, mos of gras. Soms worden ook struiken en bomen gebruikt. In noordelijke landen worden groene daken gebruikt als isolatie tegen de kou, in zuidelijke landen als verkoeling tegen de hitte. Ook Rotterdam ziet nu de voordelen van het plaatsen van groene daken. Zelf geeft de gemeente het goede voorbeeld door gemeentelijke gebouwen te voorzien van een groen dak.

vrij naar: <http://feitenfictie.deltares.nl>

Opgave 8 – Amsterdam Steigereiland

bron 1

Impressie van Steigereiland, een buurt in de nieuwbouwwijk IJburg in Stadsdeel Oost, Amsterdam

bron: www.vesteda.com

bron 2

Enkele gegevens van stadsdelen in Amsterdam en van Steigereiland dat deel uitmaakt van stadsdeel Oost (2011)

	stadsdeel Centrum	stadsdeel Zuid	stadsdeel Oost	Steigereiland
aantal woningen met:				
- 1 of 2 kamer(s)	26.498	18.120	16.458	
- 3 kamers	14.541	28.267	22.393	
- 4 kamers	5.748	17.890	11.968	
- 5 kamers of meer	2.778	12.395	6.672	
woningen naar eigendom:				
- eigenaar = bewoner	14.649	21.219	16.079	578
- sociale huursector	15.733	23.552	30.248	225
- particuliere / vrije huursector	19.183	31.901	11.164	176
gemiddelde woningbezetting				2,58
gemiddeld besteedbaar inkomen per huishouden	€ 34.200	€ 35.400	€ 31.500	€ 42.900

bron: www.os.amsterdam.nl